

Pretpлата van Šibenika
— na tromjesečje 3 Kr.
— na godinu 6 Kr.
Pretpлата u Šibeniku
sa donošanjem lista u kuću
jednaka je kao i van Šibenika.
Pojedini broj stoji 6 para.

HRVATSKA RIEČ

Pretplate i pisma šalju se
Uredništvu. Nefrankirana se
pisma ne primaju. Rokopisi
se ne vraćaju. Oglaš, pri-
občena pisma, zahvale itd.
tiskaju se po 20 para redak
— ili po pogodbi. —

IZLAZI SRIEDOM I SUBOTOM.

Diktatura.

U politici vrijedi načelo, da javnost ima suditi djelovanje koliko pojedinih ljudi, toliko i skupina, stranaka. Ne samo, nego je svukud po svijetu uveden običaj, koji vrijedi kao zakon, da se i ljudi i stranke dogovaraju sa svojim pristašama u svakom slučaju koje predstoje važnije odluke ili akcije. A kad je dogovor uzliedio, prepušteno je izvođenju zaključaka onima, koji su joj postavljeni na čelo, zastupnicima itd. Ovi su na neki način opunovlašteni izbornika, ali su istodobno i njima odgovorni, kako su povjerenje im pitanje riješili i jesu li ga riješili kako dolikuje dostojanstvu i koristi naroda.

Ovakvo je svukud po svijetu. Ovakvo je do pred koju godinu bilo i u Dalmaciji barem u onim krugovima, koji su sačinjavali glavni dio.

Na ovaj način pristaje jedne stranke imati i načini i sredstva, da objeđu na odluke i na svoje zastupnike sa svojih stranačkih predstavništva, ali što je glavno, kad se sporazumno radi ne može se ništa izvanredna, nenadana dogoditi u životu stranke. Pristaje se među sobom solidarni, te stranka, u svojim redovima složna, napreduje i može se odlučiti na rad, koji ne pozna popuštanja u granicama njezina programa. Za njom je kompaktno mnoštvo. Ovakve stranke barem su postavane od svojih protivnika i mogu se nadati ili prije ili poslije uspjeha.

Od nekolicke godina u Dalmaciji se ne pita niti računom na narod. A kao da je i to malo, odlučuje se, radi se, stvaraju se stranke i bez potrebe i bez dogovora. Gospoda, koja nas vode, nemaju nikakvog obzira ni prema zemlji, ni prema prilikam, ni ljudima. Još narodu ne izkažu jednu po njima stvorenu novost, a već mu pružaju drugu. I tako to ide u bezkakošnost. Postaje bolest, šta li, jer kao da je po sriedi utrika ili oklada, tko će dalje u novotarjam, u predlozim, u fuzijam, u konferencijam itd.

Svim ovim skokovima kumuje od njeko doba njeka tajinstvenost. Mi drugi smrtnici čudimo se i pitamo, se kad će to prestati. Bila je stvorena na ovaj način fuzija stranaka, i tko s jednog, tko s drugog razloga primio je to na znanje. Takove tajinstvene naravi bili su i svi kasniji podhvati naših političkih vođa. Oni zaključuju, a drugi neka ih sledi.

Ovi i ovakovi zaključci bez ikakvog predhodnog dogovora naravno je da mnogo škode. S jedne strane ubijaju vjeru i pouzdanje, a s druge čine da zavlađa velika nevjera i zlovolja u narodu. Da se ne zajneri većina štiti i sve prolazi kao po loju, jer dolazi tada pitanje povjerenja itd.

Javnost jer ju nitko za ništa ne pita, postaje ravnodušna, a novotari misle da im odobrava. U tomu se varaju. Javnost ih pušta i promatra: čeka njihovo djelovanje: uspjeh ili blamažu.

Ovakovu vrst djelovanja pravedno je, da se strogo sudi, kao što je isti posve opravdano, da narod nastoji od sebe odkloniti svaku zlu posljedicu, svaki neuspjeh, kojima on nije sudjelovao ni savjetom ni djelom. Reći će se, da je nova akcija bila odlučena u najvećem našem klubu i odobrena mal ne od svih zastupnika i skoro od cijelog našeg novinstva.

U koliko se pod ovom novom akcijom razumieva pokret, koji je morao uzliediti u smislu riečke resolucije, to priznajemo, da je ista bila svietla točka, za kojom je narod htio ozbiljno krenuti kao jedina falanga. Ali koliko god je ta akcija ozbiljna počela, tako je neozbiljno dovršena.

Akciji su se bili pridružili i najkonzervativniji elementi, i da je ostalo pri zaključku prvobitnom, stvar ne bi bila barem nečesto svršila. Prema primljenom nalogu,

bili bi ljudi pazili da spase barem čast i dostojanstvo. Na žalost oni ne osjetije u sebi toliko snage, da izvrše vrlo teški, ali također i vrlo častni zadatak. Sazvaše predkonferenciju, a ova za svakoga razumnog čovjeka bila je neozbiljna, kao što je neozbiljan mnogi elemenat, koji je istoj udioničestvovao.

Ne pričemo nikomu patriotizma, ali u ozbiljnom času, kao što je bio na Rieci, mi smo trebali ljudi odlučnih i vrlo triznih. A naprotiv prevladali su oni, kojima je do govorenja i položaja i koji su radi toga pokopali riečku resoluciju u njezinom glavnom nastojanju.

Akcija riečke resolucije nije smjela svršiti tim, da se mi, kao narod, predajemo na milost i nemilost nikomu, pak ni Magjarima.

U ime slobode rob je ustao, ali ne da se opet kao sluga preda drugom gospodaru. A predkonferencija ne čini drugi utisak, nego ovaj:

Zar da mi odobrimo to nezrelo djelo Srbije koje zaključke, koji se stide sunčanoga svijeta, da im odobrimo, da s nami Magjari budu na jednoj milosti? Da mi ponovimo poniženja veselo živjeti protiv kojima smo se uvijek dizali protivno bregu.

Ně, to ostavljamo onima, koji su to odobrili i sankejonirali. Mi, a s nami vas naš narod ne priznajemo nikakove zaključke kojima je potrebna tmina. Ako je što dobro i zdravo ne boji se svjetla i ne smije se plašiti svakoga zašušavanja.

U istinu mi se snebivamo. Ljudi tobože naprednih misli, ljudi puki, ljudi demokratičnih načela hoće da ih se sliepo sledi, da im se sliepo odobrava. I kao da to nije dosta. Kao da nam nije dodijala bezmislena tajnovitost u Zadru, u Zagrebu, na Rieci, u Pešti, kao da nam nije dosta poniženja i igre sliepaca, htjeli bi još da se puštamo voditi od sliepaca. Ovi ljudi — zagovaratelj naprednjstva i demokratizma — a koji gaze već i najprimitivnija načela demokratizma i naprednjstva sastaju se i izabiru jedan drugoga u nekakvo starešinstvo, u nekakvo vrhovno vodstvo, a i ne pitaju, je li su dužni odgovarati, tko ih je izabrao tko ih je na to ovlastio? Gdje se kada što slična vidilo?

Dakle došli smo do toga, da se ne čuti potreba više nikakvog obzira. Nije dosta ponižiti čiel narod, hoće se još i diktatura. Ali ovu, osvjedočeni smo, neće i ne može nitko uzeti ozbiljno. Što se može reći jest: Riečka resolucija je bila epohalno djelo, a povjest će zabilježiti: djeca se igrala revolucije, pak se preplašila.

Na Hrvatima je nastojati, da ova poniženja, koja proizlaze iz samovolje pojedinih ljudi, jednom prestanu.

Trgovačke i obrtničke komore u Dalmaciji.

Sa zadovoljstvom bilježimo, da je naš članak o trgovačkim komorama u broju 75. „Hrvatske Rieči“ našao odziva u zanimanim krugovima. Svrha je naša bila, da u interesu naših narodno-gospodarskih odnošaja, potaknemo pitanje oko regeneracije dalmatinskih trgovačko-obrtničkih komora, pa nam je zaista milo, što u atmosferi političkih trzavica ima kod nas ljudi, koji shvaćaju opravdanost i važnost našeg nastojanja u ovom skroz strukovnom pitanju.

Odgovor šibenskog obrtnika, kojem je naš list u br. 81. dao mjesto, da sa ovog stanovništva progovori o komorama, dokazuje s jedne strane, da se čestiti Hrvati u stvarima obćeg interesa naše otadžbine znadu uzdignuti nad strančarske obzire, te ne začaju stvarne polemike. S druge pako strane crpili smo iz dotičnog odgovora uvjerenje, da naša kritika koliko o zadarskoj komori,

toliko o njenim članovima iz šibensko-skradinskog izbornog kotara, nije bila neosnovana, a kamo li „preoštra“, kako pisac odgovora tvrdi.

U povodu toga mi se rado povraćamo na stvar, i to ne samo u interesu komorske institucije, nego i zato, da obširnije podkriepimo po nama izrečeni sud, te da utvrdimo neke činjenice, što ih je razprava ovog pitanja izniela na površinu i koje su sa gospodarskog i političkog gledišta važne.

Šibenski obrtnik pokazuje se upućen u odnose naših komora, a to nas ovlastuje na predpostavu, da odgovor potječe iz krugova, koji zadarskoj komori stoje blizu. Njegove izvode možemo s toga smatrati prilično vjernim tumačem mišljenja domaćih trgovaca i obrtnika o našim komorama, a to je važna okolnost, koja nas utvrđuje u našem mišljenju o stvari i koja dokazuje, da nije bilo izlišno, što smo zapodjeli razpravu ovog predmeta.

Na bolje razumievanje osvrnut ćemo se posebno na naše komore u obće, a posebno opet na zadarsku i na njene članove iz šibensko-skradinskog kotara.

Gore osude jedne javne institucije, koju sačinjava slobodan stališ trgovaca i obrtnika i koja stoji pod okriljem državne vlasti, ne može da bude: nego što je izjava šibenskog obrtnika o dalmatinskim komorama. Oni name veli: „da su naše komore slabo organizirane, da se o kakvoj inicijativi s njihove strane malo kada čuje, a po tom, da ni njihov glas ne može da bude uvažen“; nadalje, „da naše komore ne odgovaraju svrsi, tako, da bi se o njima moglo reći, da je nikad nisu ni shvatile“.

To je doduše istinski oertana slika naših komora, ali iztražimo pobliže s kojih je razlika ona tako žalostna i postidna.

Vara se šibenski obrtnik, ako misli, da je slaba organizacija kriva, što naše komore ne odgovaraju svojoj svrsi, jer su dalmatinske komore ustrojene na onim istim zakonskim temeljima i snabdjevene sa posve identičnim djelokrugom kao i one u Austriji. Nu komore nisu automat, koji sam po sebi djeluje, nego institucija, koju trgovački i obrtnički stalež ima da oživljuje. Znanje, pronicavost, stalna svijest, uzajamnost interesa, surad i inicijativa viećnika, — to su one poluge, koje pokreću djelovanje svake komore i koje joj pribavljaju upliva i uspjeha. Komore su onakove, kakovo je njihovo vieće, a ovo je opet mjerilo kulturne razine sveukupnog trgovačkog i obrtnog stališa iz dotičnog komorskog okružaja.

Kad bi čovjek htio, da većinu naših komora sa ovoga gledišta prosudjuje, morao bi neumoljivo doći do zaključka, da je strukovna naobrazba, okretnost, stalna svijest i pregruće naših trgovaca i obrtnika za uzajamnim napredkom, daleko izpod ledišta. Nu taj sud bio bi ipak nepravedan, jer kod nas ima i učenih i poslovno okretnih trgovaca i obrtnika (industrijalaca), koji bi u revnoj komori vrlo koristno i častno mogli djelovati — da ih ne sapinje tromost i konservativizam većine drugova. Napredniji i sposobniji zaziru od komora, jer im ostali članovi vieća ne pružaju dovoljno jamstva za razumievanje i jer komorski ured — najvažniji kotač u komorskom stroju — ne funkcionira kako bi morao. I tako dolaze u naše komore većinom ljudi, koji ne poznaju sa čašću komorskoga viećnika sklopčane dužnosti, te ih ne mogu vršiti, jer im za to fale nuždni preduvjeti, zatim takovi, koji se iz običaja ili bez pravog interesa za stvar primaju praznog mandata, a nspokon i takovi, koji su iz narodno-političkih razloga u komori „nuždni“. Ovaj potonji razlog, čini se, da odviše vujeje n. pr. kod zadarske komore, kako ćemo kasnije pobliže vidjeti.

Vieća, sastavljena iz takovih elemenata ne mogu, naravno, podavati komorama ni

životne, ni pokretne snage, a kamo li ugleda; ona nisu kadra da alimentiraju, prosudjuju i kontrolišu djelovanje komorskog ureda, a kamo li, da ga pobudjuju na inicijatorni rad.

Uočimo li, dakle, sve te nedostatke i njihove uzroke, uvidit ćemo jasno, da čitav ustroj naših komora bolje od marazma, a prispodobno li njihov rad sa onim austrijskih, hrvatskih i magjarskih komora, tad nam se naše, osim spljetske, moraju prikazivati kao prava — nedonošča.

Nastavit ćemo!

Tyrtarski.

Poslie austro-srbskog sukoba.

Dok je jedan dio bugarskog javnog mnjenja sasvim susretljivo primio korak, što ga je Srbija učinila, popustiv u zahtjevima Austro-Ugarske, to drugi dio vrlo je uzbudjen na uzimanie Srbije. „Novi Viek“ daje odrazu tome uzbudjenju u vrlo žestokom članku, u kome proglašuje, da je Srbija izgubila pravo, da vodi slavensku politiku na Balkanu, jer je pokazala, da nije gospodarski ni politički nezavisna.

Organ starih radikala „Samotpravu“ žali, da je srbska vlada u sporu sa Austrijom radi srbsko-bugarskog carinskog saveza pokazala premalo spremnosti, i time mnogo oštetila čielu akciju oko gospodarske emancipacije Slavena. U toku međutim sistiranja je služba u ograničenom carinskom urofu, a nastavit će se, kad se uglati provizorium sa Austro-Ugarskom.

U francuzkoj komori.

Razpravljao se je prošlih dana ratni proračun. Ministar rata izjavio je, da će zastupnici i senatori u pričuvi služiti 8 dana. Vlada je predložila zakonsku osnovu glede organizacije oblasti u ratno doba.

Ministar unutarnjih poslova odgovorio je na jednu interpelaciju, da su zadnjim izgredima i mjerama prigodno preuzimanja inventara u crkrama krivi oni, koji su ih izazvali. Osobito se mora osuditi nepošil pojedinih oficira u izvršenju naloga, te će se isti najstrože kazniti.

Ministar predsjednik Rouvier izjavio je, da on neće poći iz senata u komoru prije nego li dobije votum povjerenja. Ovaj votum mu je podijeljen i primljen je proračunski provizorium.

U Italiji.

Na dnevnom je redi pitanje predsjedništva Komore. Mnogi ministarski zastupnici rade za kandidaturu Biancheri-a. Kad bi ovaj slučajno ostao pri svojoj odluci, da se ne primi te časti radi svoje otmakle dobe, tvrdi se, da će vlada poduprieti kandidaturu Fani-a.

Na 4. ožujka sastat će se odaslanici zduženih država, koji su se konstituirali kao prevremeni odbor, da imenuju definitivni odbor, koji će spram kongresa, držana u rujnu prošle godine u Rimu izraditi nacrt pravilnika za proslavu stogodišnjice Garibaldi-a.

Njemačko uplićanje u ruske stvari.

Znamenita smotra „Bilce“ objelodanila je vrlo važnu izpravu t. j.: verbalni protokol sjednice, držane dne 8. ožujka 1881 od državnog ruskog Vieća poslie umorstva Aleksandra II. Sjednica je bila sazvana u svrhu, da se prouči osnova liberalne konstitucije, pripravljena od Loris Melikova i prihvaćena u glavnome od umorenog cara. Aleksander III, koji je sudjelovao sjednici, uzliknu od jednom: „Njemački car (onda je bio Vilim I.) kad je saznao za ovu osnovu konstitucije, zamolio je mog oca da je ne prihvati; ako je ova stvar baš neodkladna, onda se mora provesti i svrati na minimum narodno predstavništva, a uzdržati u koliko je god moguće preimućstva autokracije.“

Ove su rieči odustale članove državnog Vieća, koji su i onako bili protivni konstituciji, a osobito Pobjedonošca, te je pitanje bilo skinuto sasvim s dnevnog reda.

GOSPODARSTVO

Gojimo povrće.

(Nastavak. Vidi br. 86.)

Pregledamo li zemljišnik naših posjeda, naći ćemo u njemu obilježeno više milijuna kruna uknjiženog (hipotekarnoga) duga, a da bi na ovome ostalo? Gdje su nam dugovi na poštenu rječ dati, koji nisu uknjiženi? A gdje opet zlato i srebro založeno? Svi ovi dugovi su ubiteljski, zajednički mužu i ženi i prelazi u nasljedstva. Dužili smo se mi, a prije nas naši otc, jer su u vinovoj lozi tražili sve izvore blagostanja. Bilo im je za nekoliko godina dobro. Mi ih sledismo. Narav naša, koja teži uvijek za napredkom, nije nam dala, da se, u obilju kad bijasmo, sjetimo našeg najvećeg neprijatelja — kamatika, već nagon za napredkom i sticajnim imanjima savladao je sve obzire naprama vjerovniku i činio nas je, da zaboravimo na onu zlatnu narodnu: „Dug je zao drug“. Pokopovali smo ledine, izkrčili smo bregove i doline i svugdje, gdje je loza mogla da uspijeva mi smo ju sadili. Kad je sve to učinjeno, mislili smo: sad smo sretni. Nu ovo naše veselje malo je potrajalo. Umni austrijski državnici stavili su nam za puhih 12 godina teški jaram na vrat — nesretna klauzula, koja nas je još većma osromašila, jer su cene vinu pale — a međutim poskocića je kamata na naše dugove i s njima se povećala dužna glavnica.

Nu uza sve to ne zdvajamo. Priviknuti patnjama, od kada smo pod Austrijom, strpljivo i ako gorko prodjismo te gladne godine.

Nu kad mišljamo — sad je svršeno — naše će vinogradarstvo uzkratiti, naši dugovi će se izplatiti, zaleti nas opet nesretna kob. Vinogradi nam propadaju — filoksera ih nemilice hara. — Za nas osvanuše teški, kritični dani. Ono, u što se uzdasmo, da će nam biti glavno vrelo naših dobiti, izmice nam, a što nam preostaje? Kako više puta rekosmo, grdnu pogrešku učinismo, što smo maslinu zapustili i povadili, a još veću, što smo u lozi i maslini tražismo jedino naše blagostanje.

Evo doslo je vrijeme, koje nas je uvjerilo, kako smo se varali. Austrija mjesto da shvati ozbiljno naše tužno stanje, izvršava nas i nadalje tudjoj milosti svom savezniku, našem prekomorskom susjedu Talijanu. U krizi gospodarskoj, koju prevladujemo, puno nam je moglo pomoći naše ulje sa izvozom u druge pokrajine Austrije, a osobito sada, kad smo počeli da ga racionalno pravimo, nu i ovu sreću nismo mogli da doživimo.

U novom trgovačkom ugovoru između Austrije i Italije data je velika povlastica ulju, voću, pak i povrću, što će se uzvati iz Italije, tako da će cene našem ulju znatno pasti. Filoksera neprotiv redom nam uništava vitograde, a za obnovu nemamo dovoljno sredstava, a i vlada ih neda kao što bi bila njezina dužnost, i tako mjesto jedne imamo deset nesreća.

Rekosmo, da su nam dugovi veliki i da ih ne ćemo, ni u najbolju volju moći redovito i tačno izplaćivati.

Što nam dakle preostaje? Zdvajanje ništa. I ako je austrijska vlada dozvolila takove polakšice Italiji na uvoz ulja, koje ne možemo mi prepriječiti, to ipak one, koje joj udielila na uvoz voća i povrća možemo tako predusresti, da nam talijansko povrće neće moći praviti utakmicu, ako se mi ozbiljno počemo baviti gojenjem istoga.

Poslo smo o voćarstvu rekli svoju, to se danas ovim pitanjem ne ćemo opet baviti, a preći ćemo radije na ono, kako bi mi mogli odoljeti Italiji u utakmici povrća i tim stvorili za se izdašno sredstvo za namirivanje svagdanjih potreba.

Rekli smo, ako hoćemo od povrća imati koristi, da moramo nastojati oko toga, kako da naše žene u gojenju istoga uputimo i tomu priučimo, jer bez toga ne može da se povrćarstvo podigne, pošto čovjek-težak mora da se bori, kako da obnovi vitograde i podigne posječene masline. Ovomu mogu mnogo pomoći same majke, pošto je prava majka ujedno i najbolja učiteljica u gospodarstvu.

Sad kad nam filoksera uništi lozu, koju smo okolo kuća u vrtovima posadili, pak i onu, što se nalazi u neposrednoj blizini gradova, ne možemo opet saditi tu amerikanku, već radije ovo zemljište privedimo za vrt, u kojem ćemo gojiti povrće i tako posvetimo nu onu skrb i brigu, koja mu i pri-

stoji, a koja će nama biti unosna. Ovo nek vriedi i za one vrtove, koje mi pretvorismo u livade ili u mekote za žitarice.

Ovakovih zemljišta ima kod nas mnogo; bilo u okolici gradova, bilo u varoši i selu. Nastojati nam je, da se u mjestima što su u većoj blizini gradova i varoši goji svakovrstno povrće, a u ovim, koja su od ovih podalje, nek se goje gomoljace.

Trud oko ovog nije velik, dapače većim dielom — u mjestima, gdje ima vode i preko ljeta, ovaj posao prelazi u zabavu.

Raznovrstno sjemenje nije skupo kao nekada, a tako ni gaoj, jer možemo rabiti posve dobro domaće, a i unjetni.

Potežkoća bi bila u zaljevanju radi pomaknuta voda. Nu uz malo dobre volje, vrijedna domaćica znat će i mora znati kako da omome doskoči, bilo izdubljenjem prikladnog prostog poljskog zdenca, bilo da do najbližeg vrela potruđi svoje kćeri, pa da donesu par kabala vode, da napoje sirotu biljku, od koje će dobiti obilatu izplatu, pošto će im povrće odgojeno dati potrebno i za odielo i za prehranu.

„Svoj posao ruke ne kalja“, govore naše stare majke, te i mi završujemo ovo par riječi stavlajući na srce našim težačkim majkama, da se one same povrate na gojenje povrća i da u tome upute djecu svoju, jer će ovako naše kuće napredovati i moći će odoljeti svim onim nevoljama, koje nas čekaju i koje nam svagdanu u gospodarskom našem životu priete.

Ovo će biti materijalna korist, dok moralnu ćemo dobiti tim, što ćemo naše kćeri odalečiti od mnogih pogubnih društava, uzaludna gubljenja vremena.

Hoćemo li da uživamo naše kćeri od svih modernih hira držimo ih uvijek zaokupljene, a to ćemo postići, ako ih budemo priučili već za rana vrtu i uputili ih da je uz ostale kućne radje vrtički njihovo najljepše mjesto za zabavu, a motičica i lašunici najljepše orudje.

ZADNJE VIESTI

* U Berlinu se je velik dio kočijaša dao u strajkovanje. Prekojuter su tekral imali preuzeti posao. Strajk je nastao radi nekih odredaba policije u kretanju kočija, koje se za kočijaše bile štete.

* Službene talijanske novine izjavljuju, da Italija u pitanju Maroka želi jedino mir, ter da su vlada i talijanski narod podpunu složni i čvrsto sjedinjeni.

* Fallieres je čestitao caru Vilimu na srebnom piru carskog para i na vječitanju kneza Eitela Fritza.

* Nastavljaju se progoni kršćana i stranaca u Kini. U Nanciangu bilo je težkih izgređa. Osam je misionara poubijano.

* Na 7. ožujka doplovit će pod Carigrad američanska eskadra pod zapovjedništvom podmirala Sighele, a bit će sastavljena od krstaša: „Brooklyn“, „Galvaston“ i „Chattanooga“.

* Savezno vijeće švajcarsko odobrilo je trgovački provizorij s Austrijom do 11. ožujka.

* U Vladivostoku trgovina opet se razvija, ali još uvijek uzprkos dolozanju mnogobrojnih trgovačkih parobroda, nema sve najmuđnijih robe. — Japanci nose sada mnogo više svojih proizvoda na prodaju; prodavaju rukotvorina, kakovih prije rata nije se vidjalo. Nose i ribe osušene na dimu po ruskom načinu.

* Gabriele d'Annunzio napisao je novu dramu iz modernog života.

* U Englezkoj počinje vojna proti uživanju duhana. Dr. Macnamra prikazat će u parlamentu predlog, da se zabrani prodaja duhana dječacima, koji nisu navršili 16. u godinu. — U Bristolu 600 dječojaka, sve od 16-19 godina, odlučilo je, da ne će dopustit, da im udvaraju mladići što puše i da ih ne će podništo poljubiti.

* Bečka „Zeit“ javlja, da će generalni štab pod ravnanjem svog poglavice generala Becka poduzeti ove godine svoje naučno putovanje u Hrvatsku i u zaposjednute zemlje. Putovanje će započeti oko plovice svibnja i trajat će 3 sedmice.

* Balfour je bio izabran pri djelomičnom izboru za zastupnika u Londonu. Dobio je 15,474 glasova, a njegov protukandidat Gibson Bowles debio ih je 4134. Balfoura je to silno uzbudilo, tako da je morao leći u postelju.

* U Parizu na zadnji dan poklada preko graje i oke u velikom Boulevardu uspjeno je otko 1000 osoba.

* Usied nasilja počinjenih u Nizinovu pesle razupsta jedne skupštine uspjeno je nekoliko seljaka iz obćine Lackičke, jer da su sudjelovali u

izgređima. Odjel vojske, koji je pratio uspienike bio je napadnut od mnoštva seljaka. Vojnici upotrebiše bodove (bajmete), a kad nisu tim uspjeli, počeoše paliti i ubiše šest osoba, a ranije ih do pedeset.

* Pošto na 10. ožujka pada obljetnica smrti Mazzini-a, grupa republikanaca odlučila je, da jedan nje zastupnik u Komori progovori i da napomene djelovanje velikog talijanca.

* Na 1. o. u. na obljetnicu bitke kod Adu povjerenstvo onih, koji su se nakon te bitke povratili u domovinu, položit će vienac na spomenik palim vojnicima kod Dogali.

* U Santiagu u Čile izgorjelo je kazalište Sv. Martina. Do sad se izpod ruševina izvuklo dvanaest lješina. Ranjenih ima do stotine, između kojih četrnaest djetaka.

* U Charleroi i Lüttichu u Belgiji provavila je voda u stanove usied silnih kiša i povodnja, te nanijela velike štete. U Chateletu se utopilo petero djece ribarskih obitelji.

* U Požunu strajuju 1500 radnika tvornice emalirane robe, Strajkači su napravili po ulicam velikih demonstracija. Policija nije ih zapričtila.

* U carskom je dvoru u Pekingu buknuła revolucija. Uhućena je čitava carska obitelj, Vojška hita u Pekingu, da ih oslobodi.

* U parlamentarnim krugovima govori se, da će usied izborne reforme u Austriji biti nuđna i reforma zakona o delegacijama, jer da delegati nisu izabrani od cele Komore, već od zastupnika pojedinih pokrajina. Pošto će po izbornoj reformi ponarasti broj mandata opredjeljenih pojedinoj pokrajini, bit će od potrebe modificirati dotične odredbe u zakonu o delegacijama.

Širite „Hrvatsku Rječ“

NAŠE BRZOJAVKE

Zadar, 3. Zemaljski odbor imenovao je svojim tajnikom sudeca Dra Roka Stojanova, inženirora Machieda, do sada na namjestništvu. Imenovanje računara bilo je za sada odgođeno.

Beč, 3. Danas će bit dovršeni pregovori o trgovačkom ugovoru sa Srbijom.

Budimpešta, 3. Banffy upravio je svojim izbornicima pismo, u kojemu razlaže o mogućnosti rješavanja krize u Ugarskoj.

Petrograd, 3. Pod predsjedanjem cara u carskome vijeću razpravljena je osnova o preustroju državnog vjeća i novome uređenju državne Dume. Zaključci te sjednice bit će doskora objelodanjeni.

Pariz, 3. U mnogim francuzkim departamentima seoski su stanovnici barikadirali svoje crkve poput tvrđava, da tako sprieće provedbu inventara.

Beč, 3. Predsjednikom Brazilske republike izabran je Don Alfonso Penna.

Vlastnik, izdav. i odgovorni urednik: Dr. VINKO SMOLČIĆ.
Tiskarnica Ivan Sflaginatz — Šibenik.

JAVNE ZAHVALE

Prigodom teške nesreća, koja me je zadesila smrću moje mile i nikad neoplakane supruge

STELE

od velike utjehe mom ojadjelom sreću bijaše saučesće prijatelja i znanaca, te plemenitih stanovnika milog mi grada Skradina, kojim svima ovim putem izričem moju najveću harnost i zahvalnost.

Osobita pak hvala Veleuč. Gosp. Dru Vranicanu, koji je bratskom uztrpljivošću moju milu pokojnicu sve do zadnjeg časa pazio i nastojao, ne bi li je krutoj smrti oteo. Hvala takodjer Presvjet. mitronosnom Opatu Dru Petru Kragiću, koji je milu mi pokojnicu pohadjao i kršćanskim utjehama krepio, kao što i M. P. O. fr. Boni Bolanu, koji joj je pružio zadnje utjehe naše svete vjere i do zadnjeg je počivališta sproveo. Hvala takodjer svoj gospodi glavarima C. K. Ureda i njihovim činovnicima, kao i onim pokrajinskim, te Ugl. Obćinskom Upraviteljstvu, te svima milim Skradinjanima, koji bud kako doprieneše, da sproved što dostojniji izpame.

Još jednom od srca svima hvala! Dok budem u životu, moja harnost naprama Vama biti će u mom sreću neizbrisiva.

Šibenik, 2. ožujka 1906.

BARTUL KOSAR

c. k. oruž. stražmaštar.

Svim onima, koji su na kojimudrago način počastili uspomenu naše mile i nezaboravne

ANTICE

harno zahvaljuje

Šibenik, 2. ožujka 1906.

Obitelj Nade Matačića.

Br 1635.

Najtečajni oglas.

Usied odluke obćinskog Upraviteljstva u sjednici 28 veljače 1906. otvara se najtečaj na četiri mjesta redara kod ove Obćine. — Plaća je svakomu od K 720 i paušal za odjela od-K 160 na godinu, što će primati u poplatnim mjesečnim obrocima.

Od redara se iziskuje: 1. neprikoran život i dostatna umna i tjelesna sposobnost; 2. doba od 24 godine najmanje, a u obće ne više od 40 godina i 3. podpuno poznavanje hrvatskoga jezika. Najtečajni prikazati će molbe obćinskom Upraviteljstvu do 31. Ožujka 1906.

OD OBĆINSKOG UPRAVITELJSTVA

Šibenik, 31. Ožujka 1906.

Za Načelnika Dr. KRSTELJ.

Prijsjednik A. Matačić.

Na prodaju

Jedna štrcaljka

sa svim potrebitim nuzgedacijama uz povoljnu cieniu kod

PETRA MARENZI kovača — Šibenik.

TKO TREBA, može dobiti američanske loze i to „Murreder i Solonis“ po 40 para svako 100 komada kod

Marka Brkića

ŠIBENIK — Varoš.

== Svaki trgovac, koji ne oglašuje svoju robu, ustupa mjesto svojim takmacima, koji oglašuju.

Moj sin Ivan Gješkovio pošao je u Ameriku ima već četrnaest godina. Ima više godina da od njeg pisma ne primam, pa ne znam da li je živ ili mrtav. Molim za to sve tamo nastanjene naše ljude, ako što o njemu znadu, da me obavijeste.

ŠIBENIK, (Dalmacija)

Frana ud. Gješkovio rod. Vidoš

Zlatarija Antuna Vučića

Šibenik (Glavna ulica)

Izbor svakovrstnih zlatnih i srebrnih predmeta, kao i dragocjenih kamenā. — Kupuje staro zlato i srebro uz najvišu cieniu. — Veliki izbor liepih galantarija pravog kineškog srebra.

Skladište svih vrsti stakala za uzdržanje i poholjšanje vida, finih dalekozora, toplomjera, tlakomjera itd. — Primaju se i popravci uz najumjerenije cieniu.

Ja ne poznam
boljeg i uspješnijeg medicinskog
sapuna do davno prokušanog
BERGMANNOVA LIER-MLIEČNOG
SAPUNA
(LILIENMILCHSEIFE)
od Bergmanna i dr., Tetschen na/L.
kojim se njeguje koža, kojim
se osobito uklanjaju s nje ljetne
pjegice i s kojega lice dobiva
nježnu boju.
Predplatno komad 80 para
u Drogariji Vinka Vučića - Šibenik.

LOZE
dalmatinske, navrute na amerikan-
skoj podlozi, pripravlja za jesen g.
1906. za okruženo područje
PEČENKO I DRUG
Komen - Primorsko.
Ciene su:
Navrtel na rupestris monticola 1000 km. K 120
" " aramon > rupestris h. l. " " 140
" " riparia > rupestris " " 140
Naručbe primaju se do 31. sie-
čnja g. 1906. - Sa naručbom zah-
tjeva se 20 % kapare.
Tko želi baš svoju lozu, može
poslati poštom mladike srednje
debeljine.

Štovanom občinstvu preporučujem upo-
trebljavanje **MAGAZINOVE SMREKOVAČE**,
koja okrepiljuje želudac, razgrijava živce,
zaustavlja proljev i lieči od groznice, tifusa,
hunjavice i t. d.
Samo čista, odlikovana „Smrekovača“
dobiva se kod distileura
RISTA P. MAGAZINA
Šibenik (Dalmacija).

VAŽNO ZA DJECU!
Jedan od najboljih načina, da se **djeca**
sačuvaju zdrava, da im se **poboljša krv**
i **ojačaju pluća** jest davati im više puta na
dan **meda**, ili sama, ili s kruhom i s mle-
kom. — Preporuča se i starijima proti
nazebam.
Čista naravskog meda po 60 novč. klg.
može se dobit samo kod
Vladimira Kulića.

Pozor!
Stiglo je novo
MAUTHNEROVO SJEMENJE
već poznato od mnogo godina radi svoje vrstnoće.
Pravo Mauthnerovo sjemenje mora na svakom paketu imati ime: Mauthner.
Prodaje jedino **GIULIO RAGANZINI** — ŠIBENIK, Glavna ulica
Preporuča suviše p. n. občinstvu svoj dućan
gvozdarje, kuhinjskih i porculanskih predmeta, staklarije i t. d.

Jadranska Banka
u Trstu
Bankovne prostorije u
ulici **Nicold Macchiavelli, br. 26.**
započela je svoje poslovanje, te
obavlja sve bankovne i mjenične po-
slowe: eskomptuje mjenice, daje predujmove
na vrijednostne papire, kao i na robu ležeću
u javnim skladištima.
Kupuje i prodaje vrijednostne papire
svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni
novac, te banknote, i unovčuje kupovne
izričane papire uz najpovoljnije uvjete.
Izdaje doznake na sva glavna tržišta
monarhije i inozemstva, te otvara vjerisje
uz izprave (dokumente) ukrcavanja.
Prima novac na štedioničke knjižice u
tekući i giro račun.
Obavlja sve burzovne naloge najbrže i
najsavjetnije uz vrlo umjerene uvjete.
Posreduje i konvertira hipoteke kod
prvih hipotekarnih zavoda uz najviše uvjete.

Drogarija Vinka Vučića Šibenik
(prije R. Janakovića)
preporuča svoj bogato oskrbljeni
dućan raznim ljekovitim mirodijama,
predmetima iz gume, svakovrstnim
mineralnim vodama, velikim izborom
najfinijih parfima i predmeta nužnih
za bolesnike.

DOBIVAJ SE SARMO U SKLADIŠTU
SIVACH STROJEVA „SINGER“
IVAN GRIMANI - ŠIBENIK.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA
PODRUŽNICA ŠIBENIK
(Centrala u Dubrovniku i Podružnica u Zadru)
obavlja slijedeće poslove:
Prima novac u svrhu ukamčavanja na uložnice i blagajničke doznaičnice, te uz
potvrde na tekući ili na ček račun.
Preuzima vrijednostne papire i ine vrijednote u pohranu. Preuzima u svrhu na-
plate mjenice, naputnice i čekove za našu državu i za inostranstvo.
Daje predujmove na vrijednostne papire, zlatni i srebrni novac i robu.
Kupuje i prodaje vrijednostne papire i vrijednote, naročito sve vrste državnih i pri-
vatnih srećaka, državnih zadužnica, željezničkih i industrijalnih papira, založnica priori-
tetnih obveznica, inostranskog novca u papiru, deviza, zlatnog i srebrnog novca naše
zemlje i inostranstva.
Unovčuje izvučene srećke, zadužnice i dospjele kupone, te nabavlja nove ku-
punske arke. Provdaja osiguranje proti tečajnom gubitku izričanih srećaka i zadužnice.
Obavlja vinkulacija i devinkulacija svih vrsti vrijednosnih papira, polaže vojničko-
ženitbene i sve druge jamčevine u vrijednosnim papirima, te provadja konversije.
Izvršuje isplate na svim mjestima naše i drugih država, te izdaje kreditna pisma.
Eskomptira mjenice, naputnice i kupone vrijednosnih papira. — Prodaje promese
za sva vučenja. — Obavlja besplatno reviziju svih srećaka naše države i drugih u njoj
dozvoljenih. — Osim toga obavljat će i sve ostale transakcije, koje zasjecaju u bankovnu
struku, uz najpovoljnije uvjete. Sve pitanje obavesti daje rado usmeno i pismeno.
Hrvatska Vjeresijska Banka (Podružnica Šibenik).

Società anonima per l' utlizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia.
DIONIČKA GLAVNICA K 2000.000.
Sjedište u TRSTU. Radnja u ŠIBENIKU.
PRIMIŠSIMA
* CALCIUM CARBID *
KOD KUPNJE 100 KILOGRAMA STOJI Kr. 25 franko Šibenik
netto težina (ne brutto za netto)
Novac se šalje unapried ili uz pouzoe Za velike količine popust uz pogodnu.
PREDSTAVNIK I SKLADIŠTAR
FRUSTO INCHIOSTRI — ŠIBENIK.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTARNIH SVEĆA U ŠIBENIKU
Svoj k svome! — POZOR! — Svoj k svome!
Častim se javiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama,
bratovštinama, da sam otvorio u ovom gradu
TVORNICU VOŠTANIH SVEĆA.
Kod mene dobit se mogu izvrstne, a već od mnogih priznate u
svim veličinama **sveće od pravog pčelinjeg voska**, kao i finog
ceknvog tamjana.
Svaka i najmanja naručba p. n. mušterija prima se najspretnije,
te se obvezujem obaviti njihove naloge u što kraćem roku, obvezom
najpompnije izradbe i uz najpovoljnije uvjete.
S velepoštovanjem
VLADIMIR KULIĆ
Šibenik (Dalmacija) Glavna ulica.
JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTARNIH SVEĆA U ŠIBENIKU.

PROTI SLABOĆI DJECE I ODRASLIH
proti plućnim bolestim, žliezdam, škrofolozi itd.
Prirodno bakalarovo ulje
CLARKSON BR. 5
zgotovljeno u Newfoundland-u
Ovo bakalarovo ulje, kcje propisuju prvi medicinski
auktoriteti, mora se svim do sada poznatim vrstnim pred-
postaviti; te i radi lake probave i ugodnog ukusa veoma
je preporučeno u svim onim slučajevima, u kojim liečnik
želi postići okrepju cijelog organizma, kao i povišenje tje-
lesne težine, poboljšanje sokova i čišćenje krvi.
— Čuvat se treba od naličnosti. —
Zahjevati se mora naročito **CLARKSON BR. 5 ULJE**
OD BAKALARA.
— Ciena za svaku flašu Kr. 2. —
— Sandučić od 6 flaša Kr. 10. —
Glavno skladište za Dalmaciju, Hrvatsku, Bosnu i
Hercegovinu: **C. RUGGERI, Ljekarna k sv. Anji od Padue**
ŠIBENIK.